

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ПРОВЕДЕННЯ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ

Реформування вітчизняної пенсійної системи базується на використанні принципів пенсійного страхування. Саме на їх основі формується система пенсійного страхування, за допомогою якої створюється сучасна національна пенсійна модель. Відповідно до українського пенсійного законодавства ця система включає: солідарну пенсійну систему, загальнообов’язкову державну накопичувальну пенсійну систему, недержавне пенсійне забезпечення. Із них поки – що практичного застосування немає тільки другий рівень системи пенсійного страхування.

Сучасний етап проведення пенсійної реформи характеризується тим, що у національній економіці мають місце кризові явища, які особливо проявилися у фінансовій сфері. Вони значною мірою вплинули на функціонування першого і третього рівнів національної пенсійної системи. Зростання безробіття в країні, зниження платоспроможності у населення, падіння ВВП країни по відношенню до попередніх років, зменшення платників страхових пенсійних внесків значно вплинули на фінансове забезпечення солідарної пенсійної системи. Власних фінансових джерел першого рівня системи пенсійного страхування, протягом кількох останніх років, не вистачає для забезпечення поточних пенсійних виплат. Про це свідчить дефіцит Пенсійного фонду України, який у 2014 році становив 18,1 млрд. грн., а у 2013 році – 21,8 млрд. грн. [1]. Для покриття дефіциту основного фінансового інституту вітчизняної пенсійної системи залучаються кошти Державного бюджету України, що значною мірою впливає на виконання зобов’язань по іншим статтям його видаткової частини.

Неспроможність солідарної пенсійної системи повністю забезпечити потреби громадян пенсійного віку щодо їх фінансового благополуччя, спонукає урядові державні структури до розвитку інших складових системи пенсійного страхування - недержавного пенсійного забезпечення і загальнообов'язкового накопичувального пенсійного страхування. Другий і третій рівні національної пенсійної системи базуються на використанні накопичувальних пенсійних програм. Вони повинні сприяти накопиченню фінансових ресурсів громадянами при досягненні ними пенсійного віку і отримувати додаткові пенсійні доходи паралельно із виплатами із солідарної пенсійної системи.

Недержавне пенсійне забезпечення на сьогоднішній день не знайшло досить широкого розповсюдження серед населення. Це пояснюється багатьма чинниками, серед яких: недовіра громадян до недержавних пенсійних фондів, низький рівень розвитку фондового ринку, відсутність ефективної системи захисту пенсійних активів накопичувальних пенсійних програм, недосконалість правового забезпечення функціонування цього рівня, а також достатньо високі адміністративні витрати на обслуговування накопичувальних пенсійних програм цього рівня.

У сучасних умовах вітчизняна пенсійна система функціонує не повністю, так як не запроваджена загальнообов'язкова накопичувальна пенсійна система. Нинішній етап пенсійної реформи передбачає її практичне застосування. На думку більшості науковців і спеціалістів у пенсійній сфері одночасне функціонування всіх трьох рівнів української пенсійної системи буде сприяти послідовному її становленню як цілісного механізму і дасть можливість використовувати солідарні і накопичувальні пенсійні програми, вивести на новий рівень фінансові відносини між основними суб'єктами пенсійної системи.

Важливість практичного використання загальнообов'язкового накопичувального пенсійного страхування у системі пенсійного страхування, як показує зарубіжний досвід, особливо проявляється в умовах фінансової кризи. Аналітики у сфері пенсійного забезпечення дійшли висновків, що систему другого рівня можна кваліфікувати як інструмент підтримки першого

рівня під час кризової ситуації в суспільстві і у національній економіці. В умовах дефіциту фінансових ресурсів першого рівня саме грошові кошти накопичувальних пенсійних програм можна використати для його компенсації через створення стабілізаційного фонду. Доходи від інвестування пенсійних активів другого рівня через державні запозичення направляються до даного фонду і в період гострої фінансової кризи спрямовуються на фінансування солідарних пенсійних програм. Після закінчення фінансової кризи грошові ресурси даного фонду знову використовуються в системі другого рівня в різних інвестиційних проектах, які передбачаються в основних напрямках інвестиційної політики Накопичувального фонду.

Список використаної літератури

1. Офіційний веб-сайт Пенсійного фонду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua./control/uk/index>.
2. Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» № 3668–VI від 8.07.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Пенсионные системы в период кризиса: региональный доклад по странам Европы и Центральной Азии: документ Всемирного банка 12 ноября 2009 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://siteresources.worldbank.org/ECAEXT/Resources/2585981256842123621/6525333126021381637/PensionCrisisPolicyNotefinalru.pdf>.
4. Пенсійна система України: проблеми і перспективи. Наталія Горюк – експерт по пенсійним питанням. Програма розвитку фінансового сектору USAID/FINREP-II. Квітень 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [presentation_coferece_25april2013_ru.pdf](#).